

Härnösands kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn av Hälledals skola i Härnösands kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Härnösands kommun att senast den **30 mars 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Härnösands kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; 3 kap. 12 d och f §§ skollagen; 9 kap. 4 a § skolförordningen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

- Se till att alla lärare tydliggör mål och syfte med lektionerna.
- Se till att lärarna anpassar undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar.
- Se till att lärarna ger information om vilka kunskaper eleven har utvecklat och vad de behöver utveckla för att nå nästa nivå i lärandeprocessen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Härnösands kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att rutiner kring elevhälsans medverkan i arbetet med särskilt stöd är implementerade hos all personal.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Härnösands kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

- Se till att elever och vårdnadshavare ges information om elevers kunskapsutveckling i musik.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Härnösands kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Se till att utarbeta rutiner som beskriver hur lärare och övrig personal ska agera när det inte råder studiero.
- Se till att alla lärare är införstådda med och följer de rutiner som har upprättats.
- Se till att upprätta en ny plan mot kränkande behandling som återspeglar de faktiska förhållandena vid Hälledalskolan.

Bedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som konstaterats vid tillsynen. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att rätta tillbrister närhelst de framkommer.

Tillsynen visar att lärare vid Hälledalsskolan inte alltid ger eleverna ett aktivt lärarstöd i undervisningen. Det finns även brister vad gäller att ta hänsyn till varje enskild elevs behov och förutsättningar. En viktig förutsättning för att elever ska utvecklas så långt som möjligt är att de ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling. Även om nämnda brister inte är genomgående i samtliga klasser är det viktigt att adekvata åtgärder vidtas, särskilt mot bakgrund av att eleverna vid Hälledalsskolan uppvisat låga kunskapsresultat.

Skolinspektionen har även konstaterat en brist inom bedömningsområdet Extra anpassningar och särskilt stöd. Tillsynen visar att lärare gör pedagogiska utredningar utan samrådan med elevhälsan. Huvudregeln är att samrådan ska ske med elevhälsan

om det inte är uppenbart obehövt. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa elevhälsans medverkan i arbetet med särskilt stöd.

Inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning har Skolinspektionen konstaterat en brist i skolenhetens arbete att informera om elevernas kunskapsutveckling i ämnet musik. Åtgärder behöver därför vidtas för att säkerställa att elever och vårdnadshavare får information om elevernas kunskapsutveckling i ämnet.

Slutligen har Skolinspektionen funnit brister i skolenhetens arbete med att skapa en lärandemiljö i klassrummen som präglas av studiero. Varken elever, lärare, representanter för elevhälsan eller rektor uppger sig vara tillfreds med den lärandemiljö som råder i flera klassrum. Ljudnivåerna är höga och elever ses, och uppges, prata om andra ämnen än det som skolarbetet kräver. Vidare verkar flera händelser i klassrummen störa både lärare och elever. Även om nämnda brister inte är talande för lärandemiljön i samtliga klasser vill Skolinspektionen belysa vikten av att relevanta åtgärder vidtas, särskilt mot bakgrund av att en klar majoritet av informanterna uttrycker ett missnöje med den studiero som präglar flera klassrum vid Hälledalsskolan.

Tillsynen har inte visat annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom övriga områden som granskats.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att skolenheten brister i det aktiva lärarstödet. Tillsynen visar att det finns exempel på att undervisningen saknar tydliga stödstrukturer för elevernas lärande, bland annat genom att lärare inte synliggör syfte och mål med undervisningen. Tillsynen visar att det finns elever som under lärarledd undervisning inte känner till målet med lektionen och vilket ämne de för närvarande arbetar med. Därutöver bedömer Skolinspektionen att undervisningen inte i tillräcklig utsträckning är anpassad efter elevernas olika behov och förutsättningar. Vid tillsynen ses flera elever arbeta med uppgifter som visar sig vara alldeles för svåra för dem. Lärares förväntningar på deras förmåga och förutsättningar att lösa dem själva verkar därmed vara för höga. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn inte säkerställer att undervisningen genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att alla elever ska ges den ledning och den stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt.

I Skolförordningen (SKOLFS 2011:185) framkommer bland annat följande. Genom en strukturerad undervisning ska eleverna ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de

kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling. Lärarens arbete ska också leda till att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Eleven ska uppleva att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.

I Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisningen förs fram att läraren bör se till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som ska ske i undervisningen, vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla samt hur de ska få visa sina kunskaper. Vidare ska varje elev ges konstruktiv återkoppling på hennes eller hans kunskapsutveckling och tydliggöra vad som behöver utvecklas vidare. En viktig del i en strukturerad undervisning beskrivs vara att det finns ett logiskt flöde i lektionen och en tydlighet kring hur enskilda moment och aktiviteter gagnar undervisningens syfte. Läraren ansvarar för att leda undervisningen och tydliggöra på vilket sätt olika moment i undervisningen är kopplade till de förmågor som eleverna ska ges möjlighet att utveckla. För att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling behöver bedömningen vara en integrerad del i undervisningen där den enskilda eleven kontinuerligt kan få återkoppling på vad han eller hon hittills har utvecklat, vad eleven behöver utveckla för att nå kunskapskraven samt hur undervisningen ska ge möjligheter till eleven att utveckla detta. Läraren behöver därför skapa en struktur i undervisningen, bland annat genom att med jämna mellanrum se tillbaka och sammanfatta det som pågår. Elevernas arbete och lärande blir då synligt och kan utgöra ett underlag för en dialog mellan lärare och elever och mellan elever om det som sker i undervisningen och undervisningens innehåll.

Undervisningen har bristande struktur och tydlighet

Tillsynen visar att undervisningen vid Hälledalsskolan brister i struktur och tydlighet. Det innebär inte att all undervisning i alla ämnen alltid saknar det, men utredningen visar att undervisningen vid Hälledalsskolan inte lever upp till skolförordningens krav på ett aktivt lärarstöd och en strukturerad undervisning. Ett flertal elever uppger i intervju att en introduktion av ämnesinnehållet i en lektion många gånger saknas. Visserligen finns enligt eleverna någon enstaka lärare som alltid ser till att lyfta fram mål med lektionen men ofta beskrivs lärare ge uppmaningar till eleverna om att ta upp ett läromedel och börja jobba, utan att först klargöra målet med det eleverna ska lära sig och vad skolarbetet förväntas leda till. Samtidigt beskriver eleverna att en målbeskrivning av lektionens innehåll underlättar för lärandet. På Skolinspektionens fråga om hur eleverna får kännedom om vad de ska lära sig svarar de att lärarna informerar om schemapositioner (exempelvis Matematik och Svenska) samt arbetsordning. Däremot framgår sällan något mål med lärandet, enligt eleverna. Flera lärare instämmer i de utsagor som eleverna ger, även om de betonar att de emellanåt lyfter fram målet med lärandet inom ämnena.

Vidare visar tillsynen att lärarna inte tar det ansvar som krävs för att eleverna ska förstå uppgifter och lösa dem. Inte heller klargör lärarna det sammanhang inom vilka

skoluppgifter ingår. Flertalet elever ses vid Skolinspektionens observationer vara utelämnade till arbetsuppgifter inom området läsförståelse i svenska som är alldeles för svåra för dem att lösa på egen hand. Vid Skolinspektionens observationer ställer exempelvis några elever frågor till utredaren om en mycket komplex skreven text innehållande begrepp som är mycket svåra för dem att förstå på egen hand. Skolinspektionens uppfattning är att dessa begrepp är bärande för att förstå textens innehåll. Lärarens förklaring till detta arbetssätt var en förväntan om att eleverna skulle möta texterna på egen hand. Skolinspektionens observationer visade att den förväntan var alldeles för högt ställd för flera elever att leva upp till.

Någon representant för elevhälsan med insyn i lärarnas undervisning samt elevernas förutsättningar att lära instämmer i uppfattningen att struktur saknas i många klasser och lägger till att undervisningen inte ger eleverna det stöd de är i behov av för att klara skolarbetet. Enligt samma representant finns behov av att skapa struktur och tydlighet i undervisningen, framförallt i de klasser där problem med studiero är stora. Den strukturen har inte funnits tidigare och gör det inte heller nu. En annan representant för elevhälsan uttalar dock en rakt motsatt uppfattning. Vid tillsynen genomförde Skolinspektionen ett antal lektionsobservationer. Ingen av de besökta lektionerna uppvisade någon tydlighet i vad eleverna förväntades lära sig under lektionen. Flertalet elever kunde inte vid Skolinspektionens förfrågan beskriva målet med lektionen. Några elever kände inte heller till i vilket ämne lektionen ingick utan frågade läraren om vilket ämne de arbetade med för tillfället.

Rektorn uppger sig inte göra några lektionsbesök i klasserna och efterfrågar inte några lektionsplaneringar från lärarna. Däremot säger sig rektorn ha deltagit i samtal om gemensamma lektionsupplägg i klasserna. Därutöver förklarar rektorn att en specialpedagogisk resurs har använts med syftet att skapa tydlighet och studiero i klasserna. Vidare uttalar rektorn en ambition om att få till pedagogiska samtal vid skolan, men beskriver att skolenheten inte har kommit så långt i den processen. Biträdande rektor beskriver sig ha genomfört flertalet lektionsbesök utan några förutbestämda syften med dessa.

Bristande hänsyn till elevernas behov och förutsättningar

Vid Skolinspektionens tillsyn framkommer att skolan brister i arbetet med att beakta elevernas behov och förutsättningar i undervisningen. Vid intervjuer uttalar några lärare en förväntan om att eleverna själva förstår vad som krävs av dem i skolarbetet, exempelvis för att nå ett högre betyg. Därmed behöver de ingen information innan ett ämnesområde om vad de ska lära sig och vad som krävs för att nå nästa kunskapsnivå i ett ämne, förklarar några av lärarna. En förklaring som lyfts fram är att det kan vara svårt för elever att ta in och förstå information om vad de ska lära sig redan vid introduktionen av ett ämnesområde. En annan förklaring som uppges är att elever kan bli besvikna av att inte ha tillräckliga kunskaper för att nå högt ställda mål. Lärarna beskriver också en svårighet i att förmedla informationen om mål och syfte med lektionen i helklass. Eleverna har en uppfattning om att de "fattar vad man ska träna mer på".

På Skolinspektionens fråga om hur lärare arbetar för att ta hänsyn till elevernas bakgrund och erfarenheter uttalar rektorn en förväntan om att lärare anpassar undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar. Samtidigt förklarar rektorn att det är en stor utmaning för lärarna att tillmötesgå de behov som finns och uppger sig därför sträva efter att öka antalet personal i varje klassrum på lågstadiet.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens bedömning är att Hälledalsskolan brister i det aktiva lärarstödet. Undervisningen vid Hälledalsskolan bedöms även ha brister vad gäller aspekten att ta hänsyn till varje enskild elevs behov och förutsättningar. De konstaterade bristerna inom bedömningsområdet Undervisning och lärande ska förstås mot bakgrund av skolans relativt sett låga kunskapsresultat, främst i ämnet matematik. Andelen pojkar som uppnådde de nationella målen i matematik för årskurs 3 var 12 procent, medan samma siffra för flickorna var 11 procent för läsåret 2016/2017. I detta sammanhang finns även anledning att lyfta fram elevsvaren i Skolinspektionens enkät som genomfördes under hösten 2016. Enkätsvaren visade att väsentligt fler elever vid Hälledalsskolan anser att skolarbetet är för svårt än elever vid samtliga medverkande skolenheter. Tillsynen visar att konstaterade brister riskerar att göra elevernas behov och förutsättningar till ett hinder snarare än tillgång för deras lärande. Avslutningsvis vill Skolinspektionen särskilt belysa att de brister som konstaterats inom detta bedömningsområde riskerar att få stora konsekvenser för elever på individnivå, såväl på kort som lång sikt.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Hälledalsskolan inte uppfyller de krav som ställs i författningarna finns skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Tillsynen visar att rutiner för elevhälsans medverkan i utredningar kring särskilt stöd inte är implementerade hos all personal.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer framgår att behovet av samarbete med elevhälsan kan variera mellan enskilda fall. Det är emellertid endast i undantagsfall som det är uppenbart obehövligt att samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens.

Brister i skolans rutiner kring särskilt stöd

Skolinspektionens tillsyn visar att lärare gör pedagogiska utredningar på egen hand när extra anpassningar inte bedöms vara tillräckliga, utan att samråda med elevhälsan. Medan vissa lärare uppger sig genomföra utredningar helt på egen hand för andra fram att specialpedagog deltar (samtidigt talar lärarna om att de behöver stöd i arbetet med de pedagogiska kartläggningarna). Representanter för elevhälsan uppger i sin tur att ansvarsfördelningen vid arbetet med särskilt stöd är otydligt. Ingen av nämnda representanter uppger sig ha varit delaktig i någon utredning om särskilt stöd. De har inte heller upprättat eller deltagit i utformningen av något åtgärdsprogram vid Hälledals skola, men har varit det vid andra skolor.

Rutiner för elevhälsans medverkan och insatser kring åtgärdsprogram och arbetet med särskilt stöd finns enligt rektorn, men rutinerna uppges inte vara implementerade hos all personal. Bland annat förklarar rektorn att den stora personalomsättningen inom elevhälsan har gjort det svårt att förankra arbetet med särskilt stöd hos all personal.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens bedömning är att rutiner för elevhälsans medverkan inte är implementerade i skolenhetens arbete med särskilt stöd. Visserligen säger rektorn att rutinerna finns, men då representanter för elevhälsan själva uppger att de inte deltagit råder enligt Skolinspektionen inget tvivel om att skolenheten inte lever upp till lagens krav på arbetet med särskilt stöd. Alla lärare ges följaktligen inte det stöd av elevhälsan som de efterfrågar vid nämnda utredningar. Elevhälsan kan med sin kompetens bidra till en förståelse för elevens hela situation. Om det finns behov av att göra en mer omfattande specialistutredning kan extern utredningskompetens behöva anlitas, till exempel en logoped eller en person som arbetar med habilitering. Dessa utlåtanden från externa utredningar kan fungera som ytterligare underlag för att göra pedagogiska utredningar av särskilt stöd. Sammanfattningsvis behöver rektorn säkerställa att lärare samråder med elevhälsan för att kunna avgöra lämpliga insatser för eleverna, om elevhälsans deltagande inte är uppenbart obehövt vilket endast är i undantagsfall.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Hälledalskolan inte uppfyller de krav som ställs i författningarna finns skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att informera om elevernas kunskapsutveckling i ämnet musik.

Av skollagen följer att eleven och elevens vårdnadshavare ska fortlöpande informeras om elevens utveckling.

Enligt läroplanen ska läraren med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov. Utifrån kursplanernas krav ska läraren allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling,

muntligt och skriftligt och redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Rektorn har i sin tur ett ansvar för att formerna för samarbete mellan skolan och hemmen utvecklas och att föräldrarna får information om skolans mål och sätt att arbeta.

Tillsynen visar att eleverna och vårdnadshavare inte ges den information om elevernas kunskapsutveckling i ämnet musik. Enligt rektorn köps en tjänst för undervisning i musikämnet in från Kultur och musikskolan inom kommunen. Undervisningen uppges av rektor hålla hög kvalitet. Däremot har varken skolan eller vårdnadshavare fått någon återkoppling från verksamheten kring elevernas kunskapsutveckling i ämnet.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens bedömning är att eleverna inte får information om deras kunskapsutveckling i ämnet musik. Eftersom tjänsten köps in från Kultur och musikskolan, och återkoppling därmed kan bli svår att få till, är det av särskild vikt att rektorn hittar former för att information om elevernas kunskapsutveckling i ämnet löper från undervisande lärare inom Kultur och musikskolan till både skola, elev och vårdnadshavare.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Hälledalsskolan inte uppfyller de krav som ställs i författningarna finns skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att skolenheten brister i att tillförsäkra elever en lärandemiljö i klassrummet som är präglad av studiero.

Av skollagen följer att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av förarbetena till ovanstående bestämmelser framgår bland annat följande. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan (prop. 2009/10:165 s. 319-320).

En skolmiljö som inte är präglad av studiero

Tillsynen visar att studiemiljön i flera av klassrummen vid Hälledalskolan inte präglas av studiero. Elever beskriver vid Skolinspektionens intervju att ljudnivån stundtals är mycket hög i det egna klassrummet. Värden som läraren i den aktuella klassen har mätt upp är 80-85 dB, vilket nämnd lärare intygar vid intervjun. Flera lärare beskriver undervisningssituationer när elever skriker till varandra över klassrummet samt kastar pennor och gummiband. Även om problem med ljudnivå och utåtagerande beteenden beskrivs vara stort i vissa klasser, framkommer av lärarna att det råder studiero i några av de andra klasserna.

Några lärare beskriver att det finns klasser där problemen med studiero varit stora sedan lång tid tillbaka, och beskriver att den försämrats över tid i dessa klasser. På frågan om vad det är som orsakar den bristande studieron, svarar eleverna att de överröstar varandra i klassrummet. Samtalen beskrivs ofta handla om olika händelser på raster och utanför skolan, inte om skolarbetet. Vidare förklarar eleverna att "om en börjar prata så pratar de andra". Lärarna instämmer i elevernas uppfattning om att eleverna pratar rakt ut och beklagar att undervisningstid går åt till annat än undervisning i ämnen, vilket även representanter för elevhälsan uppger. Lärarna ger ingen direkt förklaring till den bristande studieron, men beskriver att de inte hittat någon fungerande åtgärd än. En åtgärd som lärarna säger sig ha prövat är möblering. Någon samsyn eller gemensam diskussion om hur lärarna ska verka för att skapa studiero finns inte, enligt lärarna.

Skolinspektionens observationer stärker den uppfattning som lärare och elever beskriver vid intervjuerna. Vid samtliga lektioner som besöktes var ljudnivån påtagligt hög mot bakgrund av arbetsuppgiftens karaktär. Från observationerna finns exempel på att elever lämnar klassrummet utan tillåtelse vid flertalet tillfällen under en och samma lektion. Nämda händelser verkade störa eleverna, då smällar i dörrar och liknande höjer den ljudnivå som från början är hög. Visserligen hörs återkommande hyssjanden från lärarnas sida, men denna åtgärd tystar bara ner eleverna för en kort stund innan ljudnivån återigen blir hög.

I intervju förklarar rektorn att åtgärder har vidtagits för att skapa lugn på raster och dessa har haft god effekt enligt samtliga informanter. Men när det gäller studieron i klassrummet så beskrivs den av rektorn vara en stor utmaning för skolan. Vid Skolinspektionens intervju hänvisar rektorn till en "brukarundersökning" som genomförts. Den undersökningen visade att studiero är ett område som behöver prioriteras vid skolenheten. Det finns enligt rektorn några insatser som har gjorts med syftet att förbättra studieron, bland annat ommöbleringar, men dessa uppges inte ha haft avsedd effekt.

En inaktuell plan mot kränkande behandling

Vad gäller planen mot kränkande behandling framgår bland annat följande av skollagen. Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling mot barn och elever. Huvudmannen ska även se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tagit del av skolenhetens plan mot kränkande behandling. I planen finns definitioner av begrepp och rutiner för hur personal ska agera vid misstanke om att elever blir kränkta. Planen innehåller även en beskrivning över några åtgärder som ska vidtas i det kommande arbetet för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. I utvärderingen av fjolårets plan

framkommer att en utvärdering gjorts, men vad den visat står inte klart. Skolenhetens plan mot kränkande behandling gällde för perioden 2015-02-16 till 2015-12-31.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att lärandemiljön i många, men inte alla, klassrum vid Hälledalskolan är präglad av en bristfällig studiero. Ett ständigt sorl ljuder i flera klassrum och många elever både ses och uppges ägna sig åt andra aktiviteter än det som undervisningen kräver. Varken lärare, elever eller rektor är nöjd med den ljudnivå och de beteenden som råder i klassrummen och det är därför viktigt att åtgärder vidtas för att komma tillrätta med de problem som beskrivs av informanter, vilka också är uppenbara vid Skolinspektionens observationer. Med utgångspunkt i det som utredningen visar vill Skolinspektionen särskilt belysa betydelsen av att rektorn säkerställer att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar för klassrummens lärandemiljö och visar respekt för varandra i skolan. Det behöver finnas en samsyn bland personal över vilka rutiner och åtgärder som kan vara befogade i arbetet med att tillförsäkra eleverna en lärandemiljö som präglas av studiero.

Vidare kan Skolinspektionens konstatera att skolenhetens plan mot kränkande behandling är inaktuell. Planen ska spegla det innevarande årets främjande och förebyggande arbete mot kränkande behandling. Planen ska ses som en dokumentation av det arbetet och de rutiner som upprättats. Planen tydliggör och stärker därmed arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och ökar delaktigheten. Eftersom skolenhetens plan inte har uppdaterats på flera år bedöms allt innehåll däri vara inaktuellt. En ny plan som återspeglar de faktiska förhållandena i Hälledalskolan behöver därför upprättas. Den planen behöver innehålla slutsatser av de kartläggningar av trivsel och trygghet som görs vid skolenheten. Dessa slutsatser ska därefter ligga till grund för och förklara de insatser som verksamheten måste sätta in för att förebygga och motverka trakasserier och kränkande behandling.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Hälledalskolan inte uppfyller de krav som ställs i författningarna finns skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Förutsättningar för lärande och trygghet

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Härnösands kommun uppfyller författningarnas krav inom förutsättningar för lärande och trygghet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Härnösands kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Joakim Blomberg

Beslutsfattare
Signerat av: Joakim Blomberg

X Anna Tegström

Föredragande
Signerat av: Anna Tegström

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Hälledals skola

Fakta om Hälledals skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Härnösands kommun under hösten 2017. Hälledals skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 7 november 2017 och den 9 november 2017.

Hälledalsskolan är en F-6 skola. Av information på skolans hemsida framgår att cirka 20 vuxna arbetar vid skolenheten. Vid skolenheten är 130 barn fördelade mellan årskurserna F-6. Skolan är belägen några mil utanför Härnösands centrala delar. Ungefär en tredjedel av skolans elever har annat modersmål än svenska. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Officiell statistik över kunskapsresultat i årskurs 3 vid Hälledalsskolan för läsåret 2016/17 visar att genomsnittlig betygspoäng för flickor i ämnet svenska är 13,3 medan samma siffra för pojkarna är 13,0. I ämnet matematik uppnår flickorna en genomsnittlig betygspoäng om 11,9 och pojkarna når 11,0 i betygspoäng. Vidare når flickorna 13,8 betygspoäng i engelska medan poängen för pojkarna är 13,2.

I årskurs 6 nådde 85 procent av flickorna och 100 procent av pojkarna målen i ämnet för läsåret 2016/ 2017. Måluppfyllelsen bland eleverna i engelska är 100 procent. 93 procent av flickorna och 100 procent av pojkarna uppfyllde målen i svenska. I övrigt har eleverna en nästintill 100 procentig måluppfyllelse.

Inför tillsynen gav rektorn information om att andelen flickor i årskurs 3 som uppnådde de nationella målen i svenska var 89 procent under läsåret 2016/2017. Samma siffra för pojkarna var 50 procent. I ämnet matematik uppnådde 11 procent av flickorna och 12 procent av pojkarna målen i ämnet.

Vid Skolinspektionens enkät som genomfördes bland elever i årskurs 5 under hösten 2015 uppger väsentligt fler elever att skolarbetet är för svårt vid en jämförelse med samtliga medverkande skolenheter.

Trygghet och studiero

Vid Skolinspektionens enkät ger eleverna något högre värde på frågeområdena som rör trygghet och studiero än samtliga medverkande skolenheter.